

Általában minden évszakban énekelnek a hím madarak, de előfordulhat, hogy a tavaszi és őszi vedlés időszakában átmenetileg elhallgatnak.

Az éneklési képesség egyébként teljesen független a madár színetől, alakjától, sőt egyes esetekben esetleges küllemi hibáitól is. A tapasztalat azt látszik azonban igazolni, hogy a kisebb testű madarak szorgalmasabban énekelnek. A tojóval együtt – párban – tarott hímek is veszítenek éneklési kedvükből, ezért – a tenyésztési időszakon (tavasz, nyár eleje) kívül – nem szokás a párokat együtt tartani. Egyes tenyésztők, még atenyésztési időszakban is csak addig tartják együtt a párokat, míg a tojók az első tojást lerakják.

Szokás továbbá az egymás mellé helyezett kalitokban, egyenként tartott hím madarak esetében a kalitok közé válaszfalat (karton lap, lemez lap stb.) helyezni, mely megakadályozza, hogy a madarak láthassák is egymást, mert ilyen módszerrel is lényegesen fokozható éneklési kedvük.

A kifejezetten énekre tenyésztett madarak esetében – európai viszonylatban az úgynevezett „harzi roller” madarat értjük – mint tenyésztési célkitűzés teljesen háttérbe szorul a madár színe, alakja, nagysága, esetleges kisebb küllemi hibái. A rendszeresen rendezett versenyeken alapvetően a madár énekét figyelik, értékelik és minősítést alapján díjazzzák. A legjobb minősítést szerzett madarakat válogatják ki aztán továbbtenyésztésre. Magyarországon ezeket az énekre tenyésztett madarakat nevezték – és nevezik kissé félreérthetően ma is – „nemes” kanárimadárnak, melyek tenyésztése különösen századunk elején annyira közkedvelt volt hazánkban, hogy e típus tenyésztői és kedvelői alapították meg az Első Magyar

Nemeskanári Tenyésztők Egyesületét. A „nemeskanári” tenyésztésnek külön tudománya és irodalma volt. Gondosan kikísérletezett módszereket alkalmaztak a tenyészpárok kiválasztására, a fiókák felnevelésére, énekre tanításukra, és a későbbi rendezett versenyekre való felkészítésükre, melyeken évente csak az elsőéves hímek indulhattak. Minden tenyészet rendelkezett egy-egy kiváló énekű mesterdalnokkal (előénekes), mert megfigyelték, hogy a fiatal hímek rendkívül tanulékonyak, és átveszik a hallott dallamot az öregebb madaraktól, és ezt tovább improvizálva, saját melódiákkal még ki is egészítik. A hang minőségének javítására időnként más fajokat is igénybevettek a tanításhoz. Különösen ismert és kedvelt volt erre a célra a fülemüle. Ugyanakkor gondosan óvták a madarakat a veréb hangjának eltanulásától.

Sajnálatos módon azonban az ötvenes évek táján már kezdett visszaesni az énekre tenyésztett kanárimadarak tenyésztése hazánkban. Oka lehet a divat változása is (mint ahogy a zenében is manapság a hangerő dominál) és bizonyára az is befolyásolta az érdeklődés elfordulását, hogy az említett időszaktól kezdődően soha nem tapasztalt mennyiségű és fajtagazdagságú papagáj és más egzotikus madár került be az országba. A tény azonban tény marad, a halk énekű madarak iránt mélypontra került az érdeklődés. Ma néhány kitarító tenyésztő kivételével a tenyésztési kedv is más madarak irányába fordult. Ezzel tulajdonképpen veszteség érte hazai díszmadártenyésztési kultúránkat is, mert egy klasszikusnak nevezhető díszmadarunk van eltűnőben, és ez a dicsőbb napokat is látott madár megérdemelne, hogy mint magyar tájfajtát megmentésük a teljes kipusztulástól.

Naphegyi Károly

SZÍNES KINGEK

Kitenyésztésük időben jóval a fehérek után következett. Ismeretes, hogy a fehér Kinget az 1890-es években tenyésztették ki az Egyesült Államokban. A fehéreket az ezüstök követték, 1921-ben az Amerikai King-Klub az ezüst Kinget is felvette a standardba. A kékek 1929-ben jelentek meg kiállításon, a vörös és sárga színt 1932-ben ismerték el, míg a fekete színt csak 1948-ban lett hivatalos.

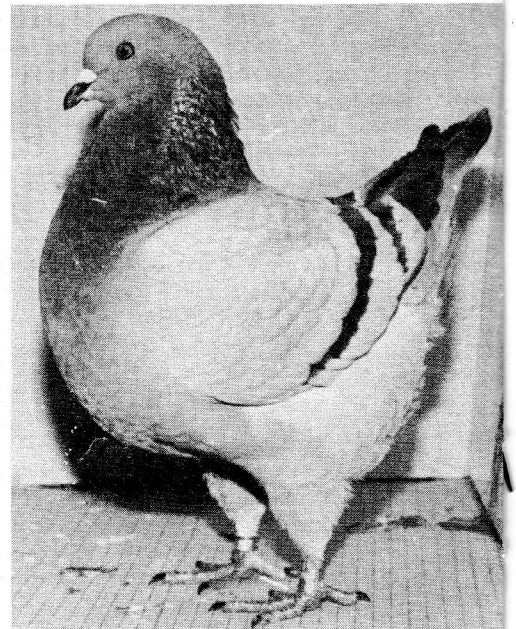
A Kingek tenyésztésének történeti áttekintése magyarázat lehet a színes Kingekkel kapcsolatos mostani problémáinkra. Ugyanakkor a tenyésztői türelmetlenség ugyanolyan minőségű színes Kingeket akar, mint amilyen minőséget a fehérek képviselnek.

A kékek is legfeljebb igen jó minősítést érdemeltek volna. A probléma adott. Megoldás akkor lehetséges, ha a kingtenyésztők, a King-Klub és a Szövetség illetékes bizottsága közös nevezőre jut. Nyilvánvaló, hogy nem várhatunk évtizedeket, hogy a színes Kingek színvonala a mostani fehéreké legyen. A tenyésztésben jelentkező több évtizedes hátrányt belátható időn belül próbáljuk behozni. Hiszen, ha ebben nem hinnénk, miért is tenyésztünk színes Kingeket? Maradnánk a kényelmesebb megoldásnál: a fehéreknél.

Batta László azt javasolja, hogy fehér tojókat (természetesen kiváló minőségűeket) párosítsunk színes hímekkel, így ja-

vítva a minőséget. Ilyen párosításból kovácsolt, barna vagy tarka fiatalokat kapunk, amelyeket műhelygalambnak nevezhetünk, mivel kiállításainkon ezek a színek nem elismertek. És itt akad el a tenyésztő! Itt kellene segíteni a King Klub vezetőségének és a Szövetség illetékes bizottságának. A kovácsolt, a barna és a tarka színt határozott időre, 5–10 évre el kell ismerni, és a kiállításokon az eddig is elismert színekkel egyenrangúan bírálni. Színes Kingek tenyésztői előtt nyilvánvaló dolog, hogy fehér tojók 2–3 nemzedéken keresztül jelentkeznek. Ezeknek a galamboknak a minősége még mindig jobb az egyszínű színésné. Éppen ezért kell, hogy a tarka színnek is legyen értéke, legyen kiállítható. A kovácsolt és a barna szín tenyésztőhasználatossága közismert. Elismerésük ezért indokolt.

Mindezek nem új felfedezések. A 70-es években néhai dr. Hunya Tibor mindezeket a gyakorlatban végigcsinálta. Volt fehér tojó–fekete hím párosítása, no és voltak barnái. Elég sok problémája adódott a barnák kiállításai körül, de ő vállalta a meg nem értést, hiszen cserébe máig nem látott szép színű feketéket, sárgákat és vöröseket tudott tenyészteni. Galambjai az akkori kiállítások színfoltjai voltak, a bírálók kiváló, meg színgyőztes minősítéssel honorálták tenyésztői szaktudását, mellyel megelőzte a színes Kingek tenyésztőinek népes táborát.

Fehér Kingből színes King csak a közbeeső színen keresztül lehetséges, és ezeket a közbeeső színeket kell kiállítási rangra emelni, ezzel segíteni a színes Kingeket tenyésztők munkáját.

Gulyás József